

Oversigt over kommunernes udgifter til særlige foranstaltninger¹⁾ for indvandrere

	Mill. kr.
Administration ²⁾	10
Skoleområdet	
Modtagelsesklasser	40
Støtteundervisning	
Modersmål	5
Andre udgifter ³⁾	4
Udgift i forbindelse med daginstitutioner	2
Lov om fritidsundervisning m.v.	20
Biblioteker	1
Sundhedsplejersker	3
I alt	85

¹⁾ Dvs. foranstaltninger, der er begrundet i den kulturelle, især sproglige, forskel.

²⁾ Herunder bl.a. rådgivning og tolkebistand.

³⁾ F.eks. til befordring af elever, undervisningsmidler og konsulenter.

Undersøgelsen omfattede de kommuner, hvor 1 pct. af befolkningstallet eller derover var fremmede statsborgere fra landene uden for Skandinavien, EF og Nordamerika, eller hvor der var flygtninge, i alt 43 kommuner. Til grund for denne udskillelse af kommunerne lå, at langt hovedparten af kommunernes udgifter til fremmede statsborgere kan henføres til indvandrere fra de nævnte lande. Omkring 95 pct. af de elever, der går i folkeskolens modtagelsesklasser eller får støtteundervisning, kommer således fra disse lande. Udgifterne på landsplan er beregnet på grundlag af de deltagende kommuners besvarelser.

Omkring 80 pct. af udgifterne falder på undervisningsområdet (folkeskolen og voksenundervisning under lov om fritidsundervisning m.v.).

Oversigten giver ikke noget helt dækkende billede af udgifternes størrelse og fordeling, fordi vægten er lagt på, hvilke særlige foranstaltninger kommunerne har iværksat. Dette medfører f.eks., at hvis en kommune vælger at satse på modtagelsesklasser af forholdsvis kort varighed og efterfølgende integration af børnene i almindelige klasser med relativt lav klassekvotient, vil kommunens udgifter på folkeskoleområdet i nogen grad blive undervurderet. Omvendt er det bemærkelsesværdigt, at udgifterne til særlige foranstaltninger på så store kommunale udgiftsområder som daginstitutioner for børn og unge ikke overstiger 2 mill. kr. Dette skyldes – som også berørt i indenrigsministerens redegørelse i folkettinget – at indvandrere har et beskedent forbrug på disse områder.

De beregnede udgifter på 85 mill. kr. bør med andre ord snarere betragtes som et udtryk for en

vis størrelsesorden, end som et præcist mål for kommunernes faktiske udgifter.

Som fremhævet i indenrigsministerens redegørelse i folkettinget er kommunerne ikke stillet lige med hensyn til finansieringen af udgifterne. Dette skyldes, at indvandrere rent faktisk ikke er bosat jævnt ud over landet. Ca. 65 pct. bor således i 15 ud af landets 275 kommuner, og spørgeskemaundersøgelsen viser, at henved 60 pct. af udgifterne bæres af kun 15 kommuner med i alt ca. 1,3 mill. indbyggere.

3. Forslagets indhold

Da der ikke gennem de eksisterende tilskuds- og udligningsordninger for kommunerne i tilstrækkelig grad tages hensyn til den skæve fordeling af udgifterne, finder regeringen det påkrævet, at der indføres et tilskud, der kan bidrage til en højere grad af udligning. Derved vil de kommuner, som har mange indvandrere, tillige få bedre mulighed for og en vis tilskyndelse til at øge deres foranstaltninger for indvandrere i takt med behovet.

Ved udformningen af tilskudssystemet er der taget udgangspunkt i, at kun væsentlige udgifter bør kompenseres. Dette betyder, at kun kommuner, hvori antallet af indvandrere fra landene uden for Skandinavien, EF og Nordamerika i forhold til indbyggertallet er af en vis størrelse, bør kunne komme i betragtning som tilskudsmodtagere. Kredsen af tilskudsmodtagende kommuner er derfor som udgangspunkt afgrænset således, at antallet af indvandrere fra disse lande skal overstige landsgennemsnittet, eller kommunen skal have et antal børn og unge fra disse lande, der overstiger landsgennemsnittet. Denne afgrænsning af de tilskudsberettigede kommuner medfører, at ca. 30 af landets kommuner ville have været berettiget til tilskud i 1981, herunder 15 kommuner med meget små tilskudsbeløb. Da der ikke bør ydes tilskud under et vist minimumsbeløb, er der i beregningerne kun medtaget de 15 kommuner, som ville modtage tilskud af en vis størrelsesorden.

Ved fastsættelsen af tilskuddets størrelse er der lagt vægt på, at den enkelte kommune må bære de udgifter, som svarer til en indvandrerandel på landsgennemsnittet. Med udgangspunkt i denne grundtanke kan tilskudspuljen beregnes til 37 mill. kr., når de tilskudsberettigede kommuners udgifter under ét forudsættes udlignet fuldt ud til landsgennemsnittets niveau, og der derudover skal være mulighed for at tage hensyn til usædvanligt store indvandrerandele og -udgifter hos enkelte kommuner, jfr. nedenfor.